

СМІРНОВА НАТАЛІЯ РОМАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права*

**ДОКАЗОВЕ ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ З ДЖЕРЕЛА ІНТЕРНЕТ
ПРИ ВИЗНАЧЕННІ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ**

Повсякденне життя людини наповнене трансформаціями. Поняття «цифровізація» виникло у зв'язку зі створенням нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і єдиного визначення в літературі не має, оскільки носить ряд специфічних ознак при застосуванні до різних сфер життя людини.

В контексті права цифровізація, на думку Танимова О. В., визначається як природний феномен, що виникає на шляху розвитку права. Крім того, вона фактично стирає межі між галузями права через універсальність імплементації інформації і технологій в кожен галузь, що, як результат, сприяє виникненню цілого ряду нових структурних сегментів та стимулює перетворення старої системи правовідносин з урахуванням нових сегментів та виходячи з проблем, які виникають у зв'язку з цим [5].

Говорячи про нові елементи, мається на увазі, наприклад, класичне розуміння доказів, їх подача в паперовому вигляді або носії і можливість їх подачі через мережу Інтернет або вагомість таких доказів, отриманих із Мережі.

Україна теж знаходиться в процесі цифровізації і перетворює законодавство в злагоді з виникаючими потребами сучасного суспільства. Так, хотілося б відзначити сферу митних взаємин, оскільки міжнародна торгівля – це одна з найважливіших сфер економічних взаємин і сфера підвищених ризиків щодо корупції та неправомірного переміщення товарів.

Процедури митного контролю та митного оформлення товарів – це врегульована нормами права система, орієнтована на досягнення конкретних результатів, кожна з яких представляє собою сукупність вимог, передбачених порядком митного оформлення, контролю та особливості управління митних платежів.

Слушною є думка Дюмулена І. І. щодо митного контролю, де митний контроль – це комплекс заходів, які здійснюються національною митною службою та метою якого являється забезпечення ввезення та вивезення товарів, транспортних засобів та інших операцій з ними (наприклад, перевірка правильності нарахування митних платежів) відповідно до законів держави, а також шляхами забезпечення котрого є перевірка документів та відомостей про товари і транспортні засоби, митний огляд товарів або транспортних засобів [1].

Отже, для коректного переміщення товарів декларант має надати визначений перелік документів (доказів), що підтверджуватимуть зазначену митну вартість товару.

Достовірність наданих декларантом відомостей митний орган міг перевірити, зокрема, шляхом витребування у декларанта додаткових документів. Так, п. 11 Порядку декларування митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, та подання відомостей для її підтвердження, затвердженого постановою Кабміну від 20 грудня 2006 р. № 1766, було передбачено, що «для підтвердження митної вартості товарів на вимогу митного органу декларант зобов'язаний подати додаткові документи» [4].

Виникнення у митного органу сумніву щодо достовірності документів, наданих декларантом для підтвердження митної вартості товару, визнавалося перешкодою до визнання цієї митної вартості товару. Митний орган міг визнати митну вартість тільки «за умови надання декларантом відомостей, необхідних для підтвердження заявленої митної вартості, відсутності сумнівів щодо їх достовірності, а також умов, що унеможливають використання обраного декларантом методу визначення митної вартості, а також умов, що унеможливають використання обраного декларантом методу визначення митної вартості...» (п. 5 р. 2 Порядку роботи посадових осіб митного органу при здійсненні контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, затверджено наказом Державної митної служби України від 24 червня 2009 р. № 602).

Позиція ВС визначила виключну компетенцію митних органів у питаннях, що стосуються перевірки та контролю правильності обчислення декларантом митної вартості, але ці повноваження здійснюються на підставі діючого законодавства, зокрема в питаннях витребування додаткових документів та підтвердження задекларованої митної вартості товарів може виникнути лише у разі обґрунтованості сумніви у достовірності поданої декларантом інформації. Так, об'єктивною підставою для таких сумнівів можуть стати відомості про декларування ідентичних товарів з уже визначеною вартістю та наявність помітної розбіжності (Постанова від 1 жовтня 2013 року у справі № 2а-6597/10/0870).

Проте, спори щодо об'єму повноважень митних органів щодо витребування доказів на підтвердження митної вартості товарів виникають постійно у зв'язку з розширенням та виникненням різноманітності товарів, недостатності конкретизації митного законодавства та виникнення спірних питань. Важливість удосконалення митних процедур несе регулятивну та контрольну функцію в сфері запобігання або унеможливлення провезення контрабанди на територію України.

Постановою ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 540/2605/18 від 27.03.2020 року за позовом Позивача до Митниці державної фіскальної служби у Херсонській обл., АРК та м. Севастополі про визнання протиправними та скасування рішення про коригування митної вартості товарів та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні чи пропуску

товарів, транспортних засобів комерційного призначення – касаційна інстанція визнала безпідставними вимоги Митниці до надання додаткових документів.

Судами попередніх інстанцій було встановлено, що Декларант надав до Митниці документи відповідно до ч. 2 ст. 53 МК, які підтверджували складові задекларованої митної вартості автомобіля, не мали розбіжностей та/або явних ознак підробки. Факт володіння Позивачем автомобілем та наявність технічного паспорта на автомобіль суди попередніх інстанцій також оцінили на користь підтвердження позиції Позивача.

Встановивши, що підстав для витребування додаткових документів не було, суди першої та апеляційних інстанцій, на думку ВС дійшли правильних висновків, що Митниця не вправі визнавати ненадання запитуваних документів підставою для коригування митної вартості товарів, а в подальшому і для відмови у митному оформленні автомобіля. В судовому процесі Митниця не навела доводів, які саме складові задекларованої митної вартості автомобіля залишилися непідтвердженими, та не довела, чому з поданих декларантом документів неможливо встановити дані про ці складові. Крім того, документи, щодо яких є посилання в рішенні про коригування митної вартості, не входять до переліку документів, встановлених ч. 2 ст. 53 МК, а відтак не є обов'язковими для пред'явлення разом з митною декларацією.

Іншим питанням, потребує висвітлення є питання доказової вагомості інформації з джерела в мережі Інтернет при визначенні митної вартості товарів. Позиції ВС є обов'язковими для судів усіх інстанцій та несуть своєрідний характер прецедентного права.

Так Постановою ВС у складі колегії Касаційного адміністративного суду у справі № 480/3807/18 від 20.03.2020 р. розглянуто звернення Позивача до Сумської митниці ДФС про визнання дій протиправними – ВС підтримав позицію Митниці щодо неналежності поданих доказів та необхідності коригування митної вартості автомобіля.

За наслідком здійснення митного контролю щодо правильності визначенні митної вартості, у зв'язку з виявленими розбіжностями, а також повідомлення системи управління ризиками автоматизованої системи митного оформлення «Інспектор-2006» щодо можливого ризику заниження бази оподаткування та ухилення від сплати митних платежів в повному обсязі, Митницею було направлено декларанту вимогу про необхідність надання документів, що підтверджують вартість автомобіля, на що Декларант не надав відомостей.

Враховуючи наявність розбіжностей між заявленою митною вартістю та інформацією з відкритих джерел, зокрема, інтернет сайту www.autoastat.com щодо торгів з продажу даного транспортного засобу. Для визначення митної вартості вказаного автомобіля відповідачем було використано інформацію щодо ціни його продажу на торгах, до якої додано вартість транспортованого до кордону України подібних транспортних засобів з країни відправлення США.

Аналізуючи посилання позивача на те, що інформація з означеного інтернет-джерела була безпідставно врахована митним органом як

доказ, суди виходили з того, що наказом Державної фіскальної служби України від 11 вересня 2015 року № 689 затверджено Методичні рекомендації щодо роботи посадових осіб органів доходів і зборів з аналізу, виявлення та оцінки ризиків при здійсненні контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний контроль України, відповідно до р. 5 якого під час робіт з аналізу, виявлення та оцінки ризиків органи доходів та зборів можуть використовувати інформацію, отриману в мережі Інтернет.

Отже, під час роботи аналізу, виявлення та оцінки ризиків інформація, розміщена в мережі Інтернет, може бути використана митним органом як джерело довідкової інформації наряду з іншими доказами, наявними у його розпорядженні.

Виходячи з наявних позицій ВС з встановлених питань, варто зазначити, що практика застосування органами виконавчої влади ІКТ для досягнення більш ефективного здійснення повноважень, стає все більш поширеною в Україні. Процеси цифровізації не відбуваються вибірково, вони є глобальним явищем, що дає вагомий поштовх до поступового вдосконалення якості правових процесів в державі та адаптації їх до сучасних вимог суспільства. А саме, при визначеній вартості товару, варто враховувати наявні повноваження Митниці, врегульовані діючим законодавством та звернути увагу на напрацьовану практику, що стосується окремих питань, пов'язаних з використанням ІКТ, оскільки окремих вказівок щодо використання інформації з мережі Інтернет в законодавстві, що врегульовує митні правовідносини відсутні.

Список використаної літератури:

1. Дудченко В. В. Поняття та сутність митних процедур відповідно до законодавства України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 6. С. 61–64.
2. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю : Наказ Міністерства фінансів України від 31.07.2015 № 684. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15#Text>
3. Про Довідку щодо узагальнення практики застосування адміністративними судами положень Митного кодексу України в редакції від 13 березня 2012 року : Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 13.03.2017 № 2. URL: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_2_13-03-2017/
4. Порядок декларування митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, та подання відомостей для її підтвердження: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2006 р. № 1766. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1766-2006-п#Text>
5. Танимов О. В. Трансформація правоотношений в условиях цифровизации. *Актуальные проблемы российского права*. 2020. № 2 (111). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/transformatsiya-pravootnosheniy-v-usloviyah-tsifrovizatsii>

Ключові слова: ІКТ, інформація, судова практика, митні взаємини.

Ключевые слова: ИКТ, информация, судебная практика, таможенные взаимоотношения.

Key words: ICT, information, judicial practice, custom relations.

VARYKASHA IRYNA OLEKSANDRIVNA

*National University «Odesa Law Academy»,
graduate student of the Department of Maritime and Customs Law*

MARITIME ENGLISH LAW: PRACTICE AND TERMINOLOGY

English law has its origins in the time when William the Conqueror began to rule England. At the time of the conquest, there was no single legal organization in England: there was no universally binding single source of law, a single judicial system, and no centralized authority that could enforce legal regulations. Uniform English common law began to take shape only in the 12th century, when royal courts gained supremacy over county and feudal courts [1, p. 240].

English law owes its uniqueness to judges who, for centuries, have identified shortcomings in legal regulation and improved this system of law.

The normative basis of the English system of law is not formed by the norms of the law of a general nature, but by judicial decisions that resolve a specific situation, and, under certain conditions, acquire the force of a precedent that is the source of law. At the same time, the laws, with rare exceptions, have a complementary meaning in relation to case law. Due to the dominant importance of individual judicial acts, legal ideas and principles of law are of great importance in the process of legal regulation.

Substantive law such as English law is the main regulator of legal relations in maritime law, which regulates these relations in such detail and transparency. Therefore, shipping companies, shipowners, charterers and charterers, insurers and insurers, not to mention financiers, surveyors, dispatchers and lawyers and other professionals – professionals in the maritime business choose the English law to regulate their contractual relations.

English law is characterized, on the one hand, by extraordinary stability, and on the other – by extraordinary dynamism, which is due to the predominance of judicial precedent as a source of law. This role, which is played by precedent in the system of legal sources, gives some researchers reason to even argue that English law by definition can not be fictitious, because the court itself in its decision sets the rules by which decisions will continue on disputes arising from similar legal relations. True, this statement seems too bold, but it is very good.

Indeed, common law, which is the most important part of the English legal system, gives it vitality and allows it to respond adequately and sensitively to the realities of practice in the commercial, in particular, maritime sphere.